

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ, НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ
СТАТІ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ:
НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

КИЇВ 2020

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА
КАФЕДРА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРАВА**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ
НАСИЛЬСТВУ, НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ТА ПРОТИДІЇ
ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ
ДОСВІД**

*Матеріали
науково-практичної конференції
(Україна, м. Київ, 14 грудня 2020 року)*

КИЇВ 2020

Редакційна колегія:

Квітка Яніна Михайлівна – професор кафедри поліцейського права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Пендюра Максим Миколайович – в.о. завідувача кафедри теорії держави та права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Співак Марина Вікторівна – доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, доктор політичних наук, доцент

Сьох Катерина Ярославівна – доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ 16.12.2020 (протокол №3)

Матеріали подані в авторській редакції

Забезпечення запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та протидії торгівлі людьми: національна практика та зарубіжний досвід [Текст]: матеріали науково-практичної конференції (Київ, 14 грудня 2020). Київ: Національна академія внутрішніх справ, 2020. 301 с.

Національна академія внутрішніх справ, 2020

ЗМІСТ

1.	Алла КОВАЛЬЧУК , Юлія КОЦЮБИНСЬКА . ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПІД ЧАС ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКАМИ СТАТІ НА ТЕРИТОРІЯХ ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ.....	9
2.	Алла ПИШНА , Руслан МУКОІДА . ПОРЯДОК НАБУТТЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ АБО ДОДАТКОВОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ.....	13
3.	Альона ЛУКАШЕНКО . АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАСИЛЬСТВА ПРОТИ ЖІНОК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	17
4.	Анастасія БАГАТКО . ЗАХОДИ З ПРОФІЛАКТИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	20
5.	Анастасія РОМАНЮК , Олександр ДОЦЕНКО . ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК В ІСПАНІЇ.....	23
6.	Анна ГРИЩЕНКО , Катерина КАТЕРИНЧУК . ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	25
7.	Анна КУРЯТА . ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ.....	27
8.	Анна ЛАНДІНА . ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	31
9.	Анна ЛЯЦЬКА . ХАРАКТЕРИСТИКА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ АКТИВ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	33
10.	Анна СУХАРЄВА . НАСИЛЬСТВО ПРОТИ ЖІНОК: ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	36
11.	Богдан НЕЧИТАЙЛО , Максим КОРНІЄНКО . ДЕЯКІ НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	40
12.	Вікторія ДУДАРЄВА , Олена ГРУЩЕНКО . ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ФОРМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	42
13.	Вадим СКОРИК , Крістіна АЛЕКСАНДРОВА . КЛАСИФІКАЦІЯ НАСИЛЬСТВА У ВІДПОВІДНОСТІ ОЗНАКИ СТАТІ.....	44
14.	Вадим СКОРИК , Вікторія БАБЕНКО . АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.....	47
15.	Вадим СКОРИК , Влада ПИЛИП'ЮК . ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: ГОЛОВНІ АСПЕКТИ.....	50
16.	Вадим СКОРИК , Ніна ЧЕРНЕНКО . ОСОБЛИВОСТІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.....	52
17.	Віктор ЛЮБЧИК . ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД....	56
18.	Віктор СПІВАК . УПРАВЛІНСЬКИЙ ПІДХІД У ЗАПОБІГАННІ ТА ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ НАСИЛЬСТВА: ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	59
19.	Вікторія БАСС . ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ.....	61
20.	Вікторія МИКИЧАК , Любомира МЕЛЕХ . НАСИЛЬСТВО СЕРЕД ЖІНОК.....	64
21.	Вікторія ПАНАСЮК . ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЩОДО ДИТИНИ ТА ДИТИНОЮ-КРИВДНИКОМ.....	67
22.	Віта ІВАЩЕНКО . ВЗАЄМОДІЯ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ, ЩО	

	здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.....	71
23.	Владилен ДОРОГИХ. діяльність міністерства соціальної політики України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.....	74
24.	Владислав ЖУРАВЛІОВ. конституційні засади державної політики України у сфері протидії торгівлі людьми.....	78
25.	Володимир ВАСЕЧКО. суспільна небезпека торгівлі людьми.....	80
26.	Володимир ДЕМИДЕНКО. економічний та суспільний добробут та протидія домашньому насильству: аспекти взаємозалежності.....	83
27.	Даниїл ЄВСТРАТЕНКО. пріоритетні напрями співробітництва України та міжнародної організації праці (щодо протидії насильству у трудових відносинах).....	86
28.	Дарья КРИШТАЛЬ. гендерна рівність в Україні та світі.....	90
29.	Дмитро ГРІНЧУК. державний захист прав дитини в Україні.....	92
30.	Єлизавета НОВАК, Олександр ДОЦЕНКО. проблема домашнього насильства над дітьми: наслідки, профілактика та правове регулювання.....	94
31.	Іванна ГОРБАЧ-КУДРЯ. імплементація Україною міжнародного досвіду у застосуванні спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству.....	97
32.	Ігор ПАСТУХ. повноваження закладів освіти у здійсненні заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству.....	101
33.	Ігор ПРУС. порушення захисту персональних даних у постанові КМУ «Про затвердження порядку формування, ведення та доступу до єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства за ознакою статі».....	104
34.	Інна РОЩИНА. відповідність норм кримінального законодавства України статті 4 (заборона рабства і примусової праці) європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.....	107
35.	Інна ТКАЧЕНКО. домашнє насильство у сучасному світі: прояви та правові методи боротьби	111
36.	Ірина БАРИНОВА, Олександр ДОЦЕНКО. досвід саудівської Аравії щодо протидії домашньому насильству над жінками на державному рівні.....	114
37.	Ірина БУЛИК. насильство в сім'ї: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення.....	116
38.	Ірина БУХТІЯРОВА. протидія насильству в сім'ї як спосіб профілактики гендеру.....	119
39.	Ірина ГЛОВЮК. деякі питання практики застосування обмежувальних заходів у кримінальних провадженнях щодо злочинів, пов'язаних із домашнім насильством.....	122
40.	Ірина ЛУБЕНЕЦЬ. заходи запобігання та протидії домашньому насильству в умовах пандемії COVID-19 (практика окремих країн світу).....	126
41.	Ірина НАУМОВА. сучасна практика засудження осіб, які вчинили домашнє насильство.....	128

42.	Ірина ОПОЛОНСЬКА, Олександр ДОЦЕНКО. ПРАВОВІ ЧИННИКИ СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ ВИПАДКІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ.....	132
43.	Ія НОВИЦЬКА. ВПЛИВ ЕПІДЕМІЇ COVID-19 НА РІВЕНЬ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	134
44.	Катерина ГУСЄВА. КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	137
45.	Катерина КАТЕРИНЧУК, Ольга МАЦЮК. ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ.....	141
46.	Катерина МАРЧУК. РІВНІСТЬ ПРАВ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК У СФЕРІ ПРАЦІ.....	143
47.	Катерина СЬОХ. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ В УКРАЇНІ.....	145
48.	Катерина ШАПОВАЛОВА. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	148
49.	Людмила ГУЛЯЄВА, Таміла СОЛОНОВИЧ. ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЖІНКИ ЯК ФАКТОР ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	153
50.	Людмила САВРАНЧУК. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	156
51.	Максим ПЕНДЮРА. МІЖНАРОДНА АКЦІЯ «16 ДНІВ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА» В ПРОГРАМІ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІЦЕЙСЬКА ДЕОНТОЛОГІЯ» У ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ.....	160
52.	Максим ПЛУГАТИР. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ, СЛУЖБ У СПРАВАХ ДІТЕЙ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	163
53.	Марина МУДРЯК. ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	166
54.	Марина ПАСІЧНИК. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК ВІД НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ.....	169
55.	Марина ПРИХОДЬКО. НАСИЛЛЯ В СІМ'Ї ЩОДО ДІТЕЙ ЯК ПРИЧИНА БУЛІНГУ: ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ.....	172
56.	Марина СПІВАК. ПОЛІЦЕЙСЬКІ МОБІЛЬНІ ГРУПИ З ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА УРАХУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ У ЇХ РОБОТІ.....	175
57.	Марія АБРАМЯН, Олександр ДОЦЕНКО. ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	178
58.	Марія ГАНЗЕНКО. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ.....	181
59.	Марія ХОДИРЄВА. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.....	183
60.	Микола НЕРОДА. АКТУАЛЬНИЙ ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	187
61.	Наргіз ГУРБАНОВА. ПОГЛЯД ЄС ТА ПРАКТИКА ЄСПЛ ЩОДО ПРОБЛЕМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	190
62.	Наталія ФЕДОРОВСЬКА. ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ БАРНАХУС В УКРАЇНІ.....	192

63.	Неля ЛЯХ. ГЕНДЕРІ СТЕРЕОТИПИ, ЯК ПРИЧИНА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	195
64.	Ніна СЕМІКОП. ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ВІДНОСНО ДІТЕЙ.....	197
65.	Оксана ЖУЛКЕВСЬКА. ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ.....	200
66.	Оксана СТРЕЛЬЧЕНКО. ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ БУЛІНГУ В УКРАЇНІ.....	203
67.	Оксана ХРИСТЮК. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НПУ	206
68.	Олег СОЛОНЕНКО. ПОЛІЦІЯ У ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА ПОСТРАЖДАЛОЇ ОСОБИ.....	209
69.	Олександр ДОЦЕНКО. ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНОГО РЕАГУВАННЯ НА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	212
70.	Олександр КРАСОВИЦЬКИЙ. ПРОБЛЕМАТИКА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	216
71.	Олександр СТІЛЬЦІВ. ЗАСТОСУВАННЯ ТЕРМІНОВОГО ЗАБОРОННОГО ПРИПISУ СТОСОВНО КРИВДНИКА: МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ.....	218
72.	Олексій ПОЛТОРАКОВ. ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО СПРИЙНЯТТЯ НАСИЛЬСТВА СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ	222
73.	Олена КОВАЛЬОВА. ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ ЄДИНИХ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	225
74.	Олена АЛЕКСАНДРЕНКО. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ.....	228
75.	Олена КОПИТОВА. КОЛІЗІЇ ГАЛУЗЕВОГО І КОНСТИТУЦІЙНОГО РОЗУМІННЯ НОРМ ПРАВА: НЕГАТИВНИЙ ВПЛИВ НА ЄДНІСТЬ СУДОВОГО ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	231
76.	Олена РІВЧАЧЕНКО. ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	236
77.	Ольга ЗІЛІНСЬКА, Любомира МЕЛЕХ. НАСИЛЬСТВО В СІМ'ї, ЙОГО ПРОЯВИ, НАСЛІДКИ, ЗАХИСТ ТА ПРОФІЛАКТИКА.....	239
78.	Ольга КРИШЕВИЧ. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ОДИН ІЗ ЕЛЕМЕНТІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА.....	242
79.	Ольга СТАРИЦЬКА. ДО ПИТАННЯ СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	245
80.	Павло ГОРОДНИЦЬКИЙ. ОНЛАЙН-ІНСТРУМЕНТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	247
81.	Світлана ЖЕЛЕПА. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ЮРИДИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	250
82.	Світлана ЖОЛОБ, Максим ПЕНДЮРА. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ГЕНДЕРНОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В УКРАЇНІ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ПРОТИДІЇ ЦИМ ЯВИЩАМ В РОЗРІЗІ ВИКОНАННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ АКЦІЇ «16 ДНІВ ПРОТИ НАСИЛЬСТВА».....	253
83.	Світлана МАТЧУК. ПОРЯДОК ВИДАЧІ ОБМЕЖУВАЛЬНОГО ПРИПISУ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ.....	257

84.	Сергій ПІЧКУРЕНКО, Ольга ЗЛАГОДА. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ, ВИКРАДЕННЯ ЛЮДИНИ ВЧИНЕНОГО З КОРИСЛИВИХ МОТИВІВ.....	260
85.	Софія ВІКСИЧ, Олександр ДОЦЕНКО. ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА СУДОВА ПРАКТИКА.....	263
86.	Таїсія ПОСЛОВСЬКА. ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НАД ЖІНКАМИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ.....	266
87.	Тетяна КУЛИК. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	269
88.	Тетяна ЛАГОДИЧ. ПРОБЛЕМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УКРАЇНІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕНТАЛІТЕТУ.....	271
89.	Тетяна МИРОНЮК. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ ТОРГІВЛІ ЖІНКАМИ.....	273
90.	Тетяна САВЧЕНКО. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ПОВАГУ ДО ПРИВАТНОГО І СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ ПІД ЧАС ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ.....	276
91.	Тетяна ЯЩЕНКО. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ, НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	279
92.	Юля ВАСЮТА, Олександр ДОЦЕНКО. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....	281
93.	Юрій ІРХА, Тетяна АЗАРЕНКО. СТАМБУЛЬСЬКА КОНВЕНЦІЯ: КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	285
94.	Яна ТАТАРОВСЬКА. АКУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	288
95.	Яніна КВІТКА. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ СТОСОВНО ДІТЕЙ.....	291
96.	Ярослава ДОВЖЕНКО. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО, ВЧИНЮВАНЕ ЩОДО ДІТЕЙ	294
97.	Ярослав РОГОВСЬКИЙ. ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАЦІВНИКАМИ ПОЛІЦІЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ.....	297

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ РОЗРОБКИ ЄДИНИХ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВУ

Олена КОВАЛЬОВА, професор кафедри адміністративної діяльності поліції Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

Основу якісного виконання законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству складає належний рівень підготовки фахівців, які його застосовують. Оновлене з 2017 року національне законодавство України в сфері запобігання та протидії домашньому насильству є достатньо прогресивним та передбачає сучасні механізми, однак практика його реалізації різниться. Багато в чому це залежить від фаховості представників суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству, їх небайдужості та належного рівня взаємодії між ними.

Звісно, існують спільні для всієї країни проблеми та виклики. Так, моніторинг реєстру судових рішень стосовно стану притягнення до відповідальності кривдників за ст.173-2 КУпАП свідчить, що в цілому розгляд лише 30-40% матеріалів справ про адміністративні правопорушення за даною статтею, які направляє поліція до суду, закінчуються притягненням кривдника до відповідальності, інша частина – закривається у зв'язку із відсутністю складу правопорушення через недостатність доказів або повертається на доопрацювання, що потенційно закінчується закриттям провадження у зв'язку із вичерпанням строків притягнення до адміністративної відповідальності. Такий стан адміністративної практики призводить до відчуття безкарності у кривдників та безпорадності у постраждалих осіб. В основі цього часто стоїть низький рівень підготовки фахівців.

Існують, звісно, і системні проблеми, які потребують внесення змін до законодавства. Наприклад, відсутність у суду можливості розглядати справи за ст.173-2 КУпАП без присутності кривдника (ст.268 КУпАП) та при цьому відсутність у поліції повноважень затримувати кривдника до розгляду справи судом (ст.263 КУпАП) [1], що призводить до того, що кривдник не з'являється до суду та переховується від поліцейських, а через три місяці провадження закривається у зв'язку із закінченням строків притягнення до адміністративної відповідальності (ст.38 КУпАП). Крім того, слід передбачити можливість заміни такого стягнення як громадські роботи, накладеного за вчинення домашнього насильства, на адміністративний арешт, а не на штраф (ст.321-4 КУпАП) [1]. Оскільки частіше за все кривдник на громадські роботи не з'являється, внаслідок чого органи пробації звертаються до суду для заміни їх на знову же штраф. Неефективність штрафу як стягнення для кривдників, особливо безробітних та які мають спільний з постраждалою особою бюджет, зрозуміла.

Проте при цьому існує достатньо типових помилок, які допускають поліцейські при складенні матеріалів справ про адміністративні правопорушення, зокрема: фабула не відповідає складу правопорушення; відсутні необхідні підписи; в матеріалах наявні пояснення свідків, а в протоколі відсутні дані про них, тощо. Так само наявні випадки суддівських помилок, іноді технічних, іноді через недостатню обізнаність із законодавством. Так, деякі судді й досі посилаються на втративший чинність закон «Про попередження насильства в сім'ї», а деякі – й досі виходять із положень Сімейного кодексу України про необхідність спільного проживання між родичами або колишніми родичами. Крім того, досить незначна кількість суддів використовують механізм ст.39-1 КУпАП щодо направлення кривдників на програми для осіб, які вчинили домашнє насильство.

Звертає на себе увагу той факт, що часто мова йде не стільки про буквальне знання законодавства, скільки про глибинне розуміння проблеми домашнього насильства та спільну філософію дій суб'єктів.

Так, негативною тенденцією є об'єднання декількох проваджень (і два, і три, і навіть п'ять) за ст.173-2 КУпАП в одне [2; 3]. З юридичної точки зору жодного порушення немає – ст.36 КУпАП передбачає такий механізм [1]. Однак, в результаті такого підходу втрачаються докази систематичності діяння і як наслідок – втрачається можливість порушення кримінального провадження. Це свідчить скоріше про відсутність глибинного розуміння проблематики домашнього насильства.

Така сама причина лежить в основі накладення штрафів на кривдників у випадках спільного бюджету з постраждалою особою, при цьому іноді в самій постанові суду зазначається, що кривдник – непрацюючий [4].

Також в питаннях звільнення кривдника від відповідальності у зв'язку із малозначністю діяння часто відсутні безпосередні порушення правових норм. Проте деякі справи, в яких зазначається «бив кулаками по обличчю» [5], «вдарив в око» [6], «душила доньку, погрожувала, що вб'є» [7] тощо, за якими кривдники звільнені від відповідальності у зв'язку із малозначністю діяння, викликають непорозуміння. Так, під час засідань міжсекторальної робочої групи в м. Одеса деякі судді зазначали, що звільнення від відповідальності у зв'язку із малозначністю діяння – це єдиний механізм, який можна використати у випадках, коли постраждала під час судового засідання зазначає, що примирилась з кривдником, та просить не карати його. Це знову може свідчити про відсутність усвідомлення проблеми, нерозуміння кола домашнього насильства, його циклічності.

Однак найбільше непокоїть підхід звільнення від відповідальності за малозначністю у випадках, коли в матеріалах справи зазначено, що домашнє насильство вчинене у присутності дітей [8]. Слід згадати, що сучасне законодавство передбачає, що дитина-свідок (очевидець) домашнього насильства є постраждалою особою також [9]. Виходить так, що мама з татом помирились, або можливо тато погрозами змусив маму в суді сказати, що

вона претензій не має, а думку дітей, на очах яких одна найрідніша людина застосувала насильство щодо іншої близької особи, ніхто не дізнався. Чи дійсно малозначними будуть наслідки цієї ситуації для розвитку дитини; чи не буде дитина звинувачувати себе у тому, що відбулось; чи не сприймає дитина за норму поведінки насильство по відношенню до близьких осіб; чи не стане дитина повторювати сценарій батьківських відносин у власному особистому житті; чи буде хтось із уповноважених фахівців в подальшому надавати психологічну та соціальну допомогу, а також захищати права дитини, яка стала очевидцем домашнього насильства? Всі ці питання залишаються без відповіді під час розгляду даної справи. На жаль, такі діти можуть взагалі залишитись «невидимими» для системи.

І це також сучасний виклик: забезпечення видимості дітей-свідків як постраждалих. Так, в Одеській області в 2019 році було обліковано більше 8000 постраждалих від домашнього насильства осіб, при цьому лише 500 з них – діти. Виникають сумніви, що ця статистика охоплює всіх дітей-свідків (очевидців) домашнього насильства. Вбачається за доцільне передбачити, що у випадку наявності дітей-свідків (очевидців) малозначність як підстава звільнення кривдника від відповідальності застосовуватись не може. Також слід передбачити належну підготовку поліцейських щодо обов'язкового внесення в протокол у справі про адміністративне правопорушення інформації про дитину, яка стала свідком (очевидцем) домашнього насильства, та повідомлення про цю обставину службі у справах дітей.

Застосування норми про малозначність діяння у випадку порушення кривдником термінового заборонного припису [10] взагалі нівелює роль даного спеціального заходу щодо протидії домашнього насильства. І це знову про розуміння сутності домашнього насильства та спеціальних заходів щодо його протидії.

Про неналежний рівень підготовки суб'єктів, зокрема відсутність розуміння природи домашнього насильства, свідчать також такі негативні тенденції, як: установка у деяких представників суб'єктів запобігання та протидії домашньому насильству щодо ймовірних маніпуляцій темою домашнього насильства у випадках наявності цивільних проваджень щодо розлучення, поділу майна та визначення місця проживання дитини; пропозиції надання постраждалій особі та кривднику послуги медіації з боку представників центру соціальних служб та інші.

Все вищезазначене спонукає до наступних висновків.

По-перше, існує нагальна необхідність розробки єдиних стандартів підготовки фахівців, які уповноважені здійснювати діяльність щодо запобігання та протидії домашньому насильству. Єдині стандарти підготовки сприятимуть формуванню спільного глибинного розуміння проблематики домашнього насильства та спільної філософії дій суб'єктів.

По-друге, доцільним вбачається проведення систематичних міжвідомчих навчань фахівців. Важливо, щоб це були не лише періодичні навчання за сприяння міжнародних організацій, а й внесені в місцеві плани

дій, з передбаченням відповідного фінансування в місцевих та обласних програмах.

Список використаних джерел:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
2. Постанова Приморського районного суду м. Одеси у справі №522/13731/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91158003>.
3. Постанова Білопільського районного суду Сумської області у справі № 573/1793/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91896506>.
4. Постанова Малиновського районного суду м. Одеси у справі № 521/13152/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91099100>.
5. Постанова Малиновського районного суду м. Одеси у справі № 521/12282/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90828827>.
6. Постанова Малиновського районного суду м. Одеси у справі № 521/13010/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91099099>.
7. Постанова Малиновського районного суду м. Одеси у справі № 521/11947/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90791196>.
8. Постанова Самарського районного суду м. Дніпро у справі № 206/5564/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85089682>.
9. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 грудня 2017 року № 2229-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
10. Постанова Київського районного суду м. Одеси у справі № 947/19684/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90814483>.